

Cyfrowy rozwój regionów

Inwestycje telekomunikacyjne w jednostkach samorządu terytorialnego

Badanie Serwisu Samorządowego PAP

**SERWIS
SAMORZĄDOWY
PAP**

Wstęp

450 samorządowców wszystkich szczebli z całego kraju wzięło udział w przeprowadzonym przez Serwis Samorządowy PAP badaniu dotyczącym kwestii związanych z rozbudową infrastruktury telekomunikacyjnej w gminach. Jego głównym celem było określenie poziomu wiedzy lokalnych władz na temat uwarunkowań rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej oraz tego, w jakim stopniu samorządowcy rozumieją znaczenie posiadania na swoim terenie elementów nowoczesnej sieci i wynikające z tego pozytywne konsekwencje dla cyfryzacji regionu – zarówno w kwestii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i biznesowego, jak również przestrzeni administracyjnej.

W naszym badaniu wzięli udział zarówno przedstawiciele dużych ośrodków, jak również liczni reprezentanci gmin mających poniżej 20 tys. mieszkańców.

Rozbudowana ankieta pozwoliła nam sprawdzić, w jakim stopniu samorządowcy różnych szczebli rozumieją, że ich decyzje podejmowane na pozio-

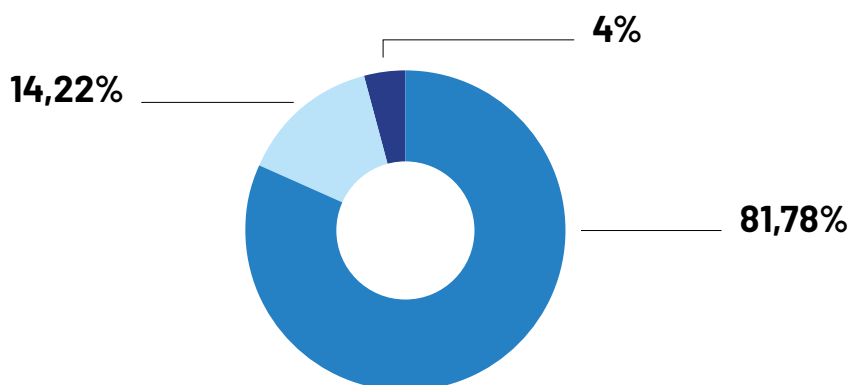
mie lokalnym przekładają się na ostateczny poziom zaawansowania krajowej infrastruktury telekomunikacyjnej.

Kolejnym celem badania było sprawdzenie, czy i w jakim wymiarze urzędy dysponują wiedzą pozwalającą im prowadzić dialog z grupami sceptycznie nastawionymi, które mogą pojawić się w ich regionie i utrudniać realizację inwestycji. Kwestia ta jest niezwykle istotna, ponieważ inwestycje w rozwój sieci telekomunikacyjnych często budzą opór lokalnych społeczności z powodu braku odpowiedniej edukacji i rozpowszechniania budzących lęk wśród mieszkańców fake newsów. Ewentualne protesty społeczne przeciwko budowie stacji bazowych mogą powodować niewystarczające pokrycie zasięgiem znacznych obszarów kraju, a w konsekwencji prowadzić do przeciążenia już istniejącej infrastruktury ze szkodą dla jej wydajności.

Opracowanie ankiety

Poniżej przedstawione zostały wyniki badania Cyfrowy rozwój regionów – inwestycje telekomunikacyjne w jednostkach samorządu terytorialnego.

1. Sprawuję urząd w mieście/gminie/dzielnicy z liczbą mieszkańców:

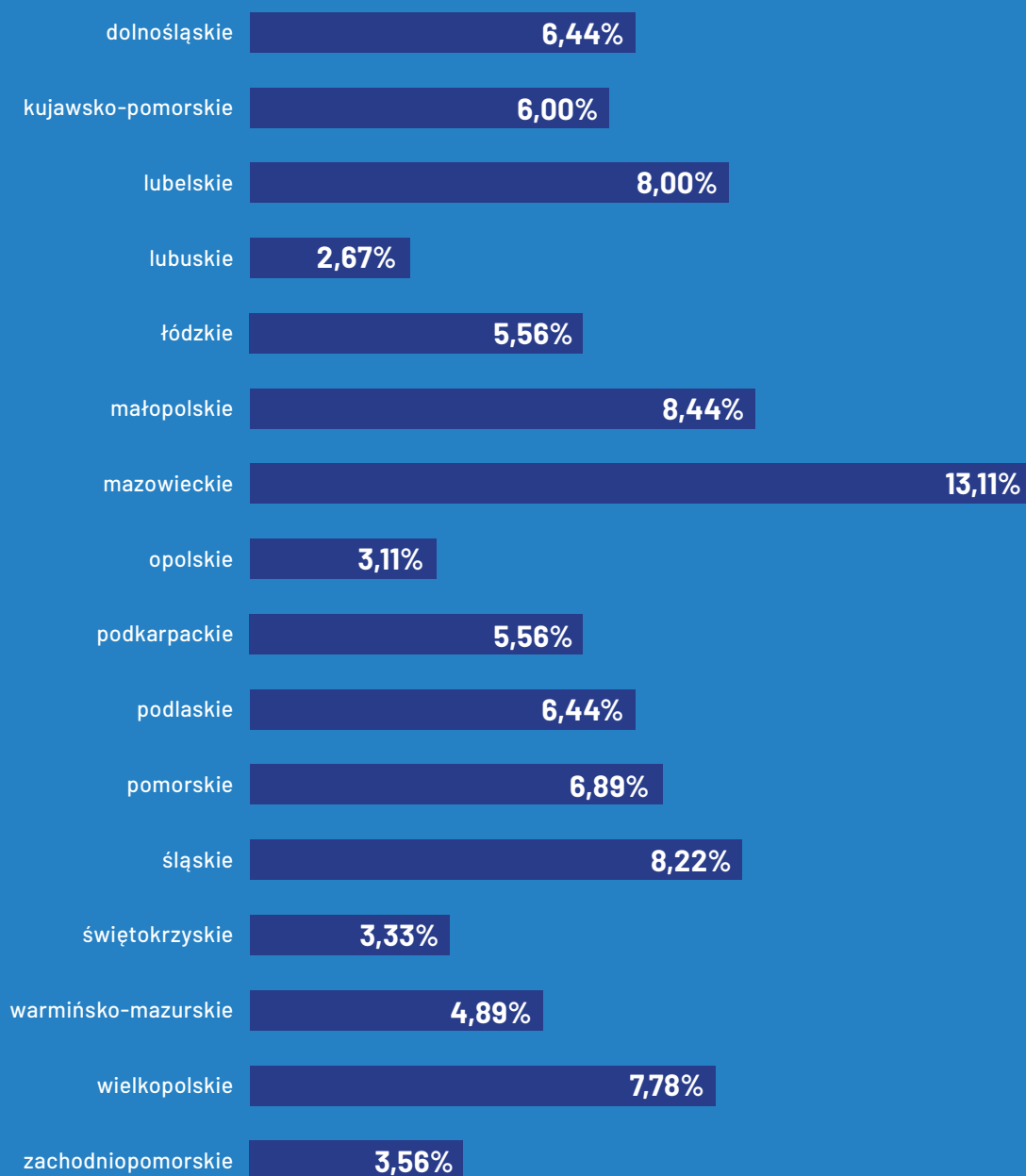
■ poniżej 20 tys.   ■ 20 tys.-100 tys.   ■ 100 tys. i więcej

Źródło: opracowanie własne

W sumie: 450 wypełnień

Zdecydowana większość samorządowców, którzy wzięli udział w ankiecie, sprawuje urząd w JST liczącej poniżej 20 tysięcy mieszkańców.

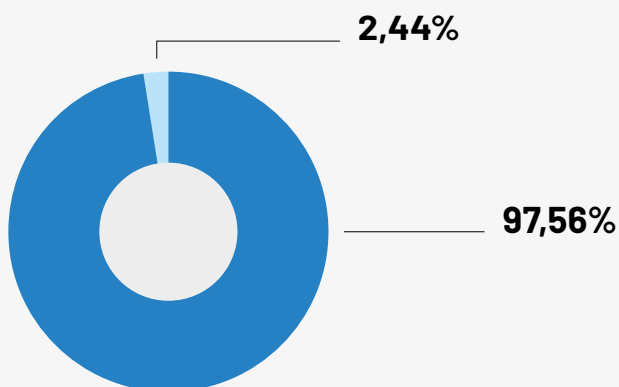
2. W jakim województwie sprawuje Pani/Pan swój urząd?

Źródło: opracowanie własne

Naszą ankietę wypełnili samorządowcy ze wszystkich województw w kraju. Najliczniej reprezentowani byli przedstawiciele JST z mającego największą liczbę mieszkańców woj. mazowieckiego, natomiast najrzadziej z woj. lubuskiego. Rozkład statystyczny liczby ankiet wypełnionych przez samorządowców z poszczególnych województw jest dość równomierny w skali kraju.

3. Czy w Pani/Pana opinii, powszechny dostęp do szybkiego internetu ma wpływ na wyrównywanie barier rozwojowych polskiego społeczeństwa we wszystkich regionach kraju?

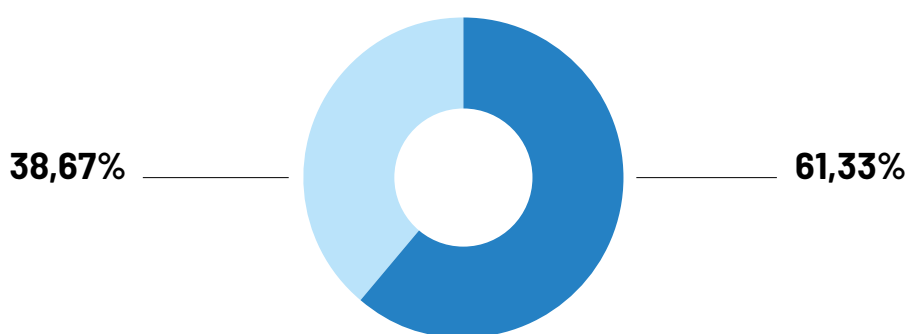

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Zrozumienie roli, jaką w wyrównywaniu szans rozwojowych odgrywa jak najszybszy dostęp do szybkiego internetu, jest wśród samorządowców powszechnie. Blisko 98 proc. ankietowanych zgadza się, że jest to bardzo ważny czynnik rozwojowy.

4. Sieć telekomunikacyjna opiera swoje funkcjonowanie na stacjach bazowych. Czy spotkała/spotkał się Pani/Pan z koniecznością wydania decyzji administracyjnej dotyczącej budowy stacji?

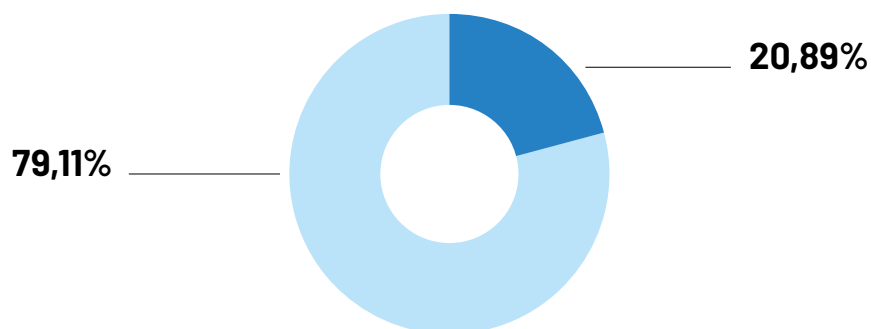

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Niemal dwie trzecie ankietowanych samorządowców spotkało się z koniecznością wydania decyzji administracyjnej dotyczącej budowy stacji bazowej.

5. Czy wydała/wydał Pani/Pan w przeszłości decyzję negatywną w tej sprawie? Jakie były tego powody?

■ Tak (np. protesty mieszkańców, braki w dokumentach, inne) ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Zaledwie ok. 20 procent ankietowanych wydało w przeszłości decyzję negatywną w sprawie budowy stacji bazowej. Najczęściej wskazywaną przez respondentów przyczyną takiej decyzji były protesty mieszkańców.

6. Czy po wydaniu decyzji pozytywnej, spotkała/spotkał się Pani/Pan z protestami, oporem mieszkańców?

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Co trzeci ankietowany samorządowiec miał do czynienia z protestami mieszkańców po wydaniu pozytywnej decyzji odnośnie budowy stacji bazowej.

7. Czy prowadzony przez Panią/Pana urząd angażował się w wyjaśnienie sytuacji i próbował łagodzić spór?

■ Tak ■ Nie (np. ze względu na brak materiałów informacyjnych, brak środków na eksperta, nie było potrzeby)

Źródło: opracowanie własne

Blisko dwie trzecie biorących udział w badaniu urzędów samorządowych nie angażowało się w rozwiązywanie ewentualnych sporów z mieszkańcami dotyczących rozbudowy sieci telekomunikacyjnej.

8. Czy jako samorządowiec ma Pani/Pan dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących inwestycji telekomunikacyjnych, pozwalających na rozmowę z protestującymi mieszkańcami i ocenę znaczenia oraz oddziaływania wieży?

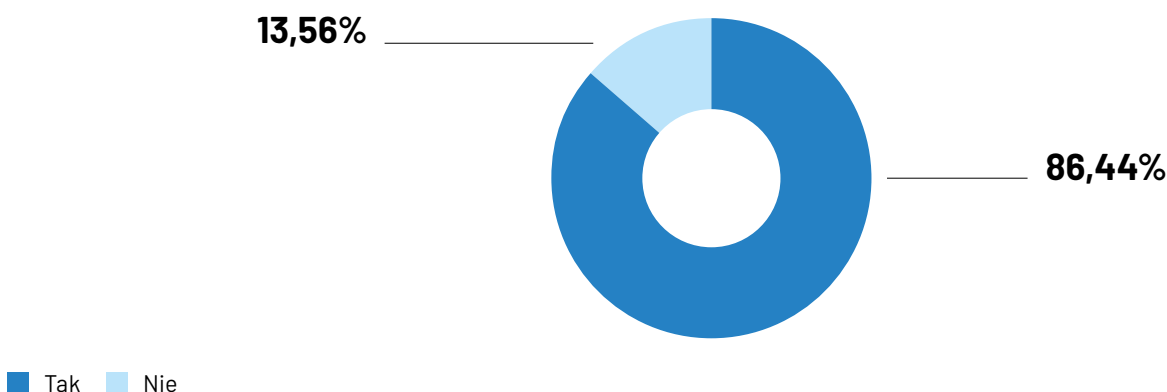

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa ankietowanych samorządowców ocenia, że nie ma wystarczającego dostępu do materiałów edukacyjnych na temat inwestycji telekomunikacyjnych, które ułatwiłyby im prowadzenie dialogu z protestującymi mieszkańcami.

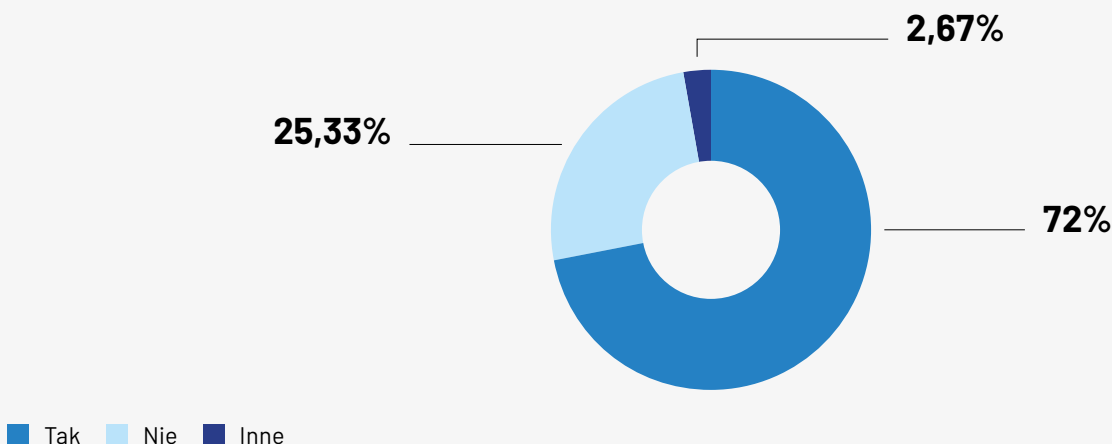
9. Czy wie Pani/Pan, że elementy infrastruktury telekomunikacyjnej są konstrukcjami realizującymi cel publiczny i nie mogą być objęte zakazami bezpośrednimi i pośrednimi (ukrytymi) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego?

Źródło: opracowanie własne

Świadomość, że elementy infrastruktury telekomunikacyjnej nie mogą być objęte zakazami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ponieważ stanowią konstrukcje realizujące cel publiczny, jest wśród samorządowców powszechna. Wiedzę na ten temat zadeklarowało ponad 86 proc. ankietowanych.

10. Czy w Pani/Pana opinii powszechna jest wiedza o tym, że elementy infrastruktury telekomunikacyjnej zapewniają nie tylko łączność telefoniczną i komórkową, ale również umożliwiają m.in. funkcjonowanie płatności bezgotówkowych, dostęp zdalny do nauki, pracę zdalną i wykorzystanie nowoczesnych technologii w codziennym życiu?

Źródło: opracowanie własne

Ponad dwie trzecie ankietowanych samorządowców jest zdania, że wiedza o roli infrastruktury telekomunikacyjnej we wszystkich kwestiach związanych z cyfryzacją jest powszechna. Jednak co czwarty ankietowany jest przeciwnego zdania. Wśród odpowiedzi „inne” respondenci zwracali uwagę na trudności w określeniu poziomu wiedzy na ten temat.

11. Czy otrzymywała/ł Pani/Pan w przeszłości skargi mieszkańców odnośnie braku zasięgu telefonii komórkowej lub trudności w dostępie do internetu mobilnego w swoim mieście/gminie/dzielnicy?

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Prawie 70 proc. uczestników badania miało do czynienia ze skargami ze strony mieszkańców dotyczącymi braku zasięgu telefonii komórkowej lub problemami z dostępem do mobilnego internetu.

12. Czy ma Pani/Pan świadomość, że z zapotrzebowaniem na zwiększenie zasięgu sieci, można zwrócić się do Urzędu Komunikacji Elektronicznej?

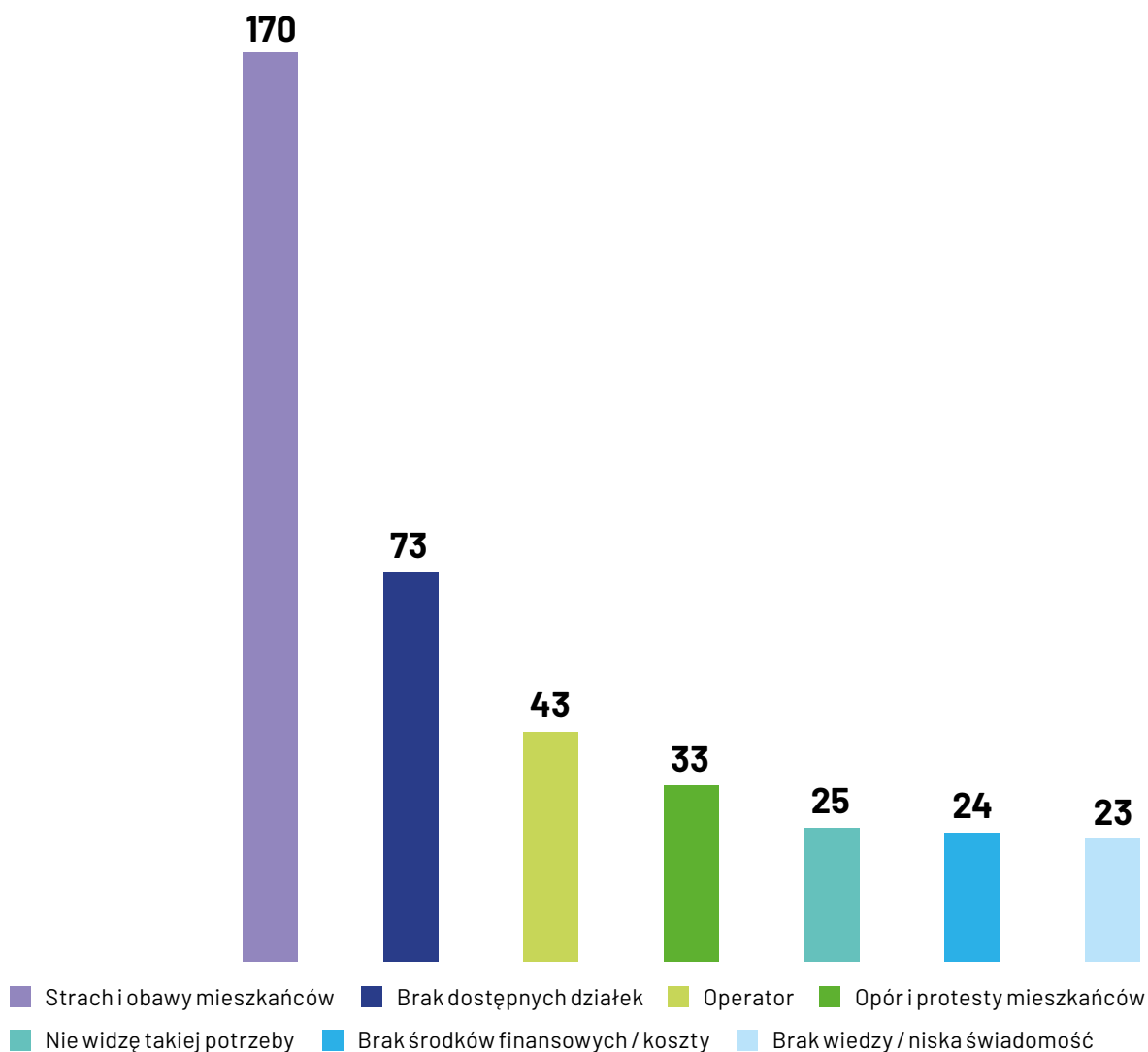

■ Tak ■ Nie

Źródło: opracowanie własne

Czterech na dziesięciu badanych nie wiedziało, że do Urzędu Komunikacji Elektronicznej można kierować wnioski dotyczące potrzeby zwiększenia zasięgu sieci.

13. Co według Pani/Pana jest największą przeszkodą w rozbudowie sieci (np. strach mieszkańców, brak dostępnych działek, nie widzę takiej potrzeby)

Źródło: opracowanie własne

W sumie: 445 wypełnień

Liczba odpowiedzi nie sumuje się do 100%, ponieważ pytanie zostało zadane w formie otwartej, a respondenci wskazywali wiele argumentów. Na wykresie zaprezentowano najczęściej pojawiające się odpowiedzi.

Najczęściej wskazywaną przez ankietowanych samorządowców przeszkodą w rozbudowie sieci były strach i obawy mieszkańców m.in. przed szkodliwym – ich zdaniem – oddziaływaniem masztów telekomunikacyjnych na ich zdrowie i życie. Poza tym badani wskazywali również na takie problemy, jak brak dostępnych działek, małe zainteresowanie operatorów inwestycjami na terenach niskozurbanizowanych o rozproszonej zabudowie, opór i protesty mieszkańców, brak potrzeby rozwoju sieci telekomunikacyjnych, brak środków finansowych oraz niska świadomość społeczeństwa w tym zakresie.

Podsumowanie

Zdaniem samorządowców strach i obawy wynikające z niedostatecznej wiedzy na temat bezpieczeństwa technologii telekomunikacyjnych to największa przeszkoda w zwiększaniu zasięgu mobilnego szybkiego internetu w Polsce.

Takie wnioski płyną z unikalnego badania przeprowadzonego przez Serwis Samorządowy PAP wśród włodarzy jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli z całego kraju w dniach 5 lipca 2 sierpnia 2022 roku.

Szczegółową ankietę dotyczącą kwestii związanych z rozwojem sieci oraz barier w zwalczaniu telekomunikacyjnych białych plam na mapie Polski wypełniło 450 samorządowców ze wszystkich województw w kraju. Najliczniej reprezentowani byli przedstawiciele JST z woj. mazowieckiego, natomiast najrzadziej z woj. lubuskiego. Ogółem rozkład statystyczny liczby ankiet wypełnionych przez samorządowców z poszczególnych województw odzwierciedlał z grubsza potencjał demograficzny poszczególnych regionów.

Zdecydowana większość samorządowców, którzy wzięli udział w ankiecie, sprawuje urząd w JST liczącej poniżej 20 tysięcy mieszkańców (81,78 proc.). Gminy liczące od 20 do 100 tys. mieszkańców reprezentowało 14,22 proc. ankietowanych, zaś jednostki o liczbie ludności przekraczającej 100 tys. mieszkańców 4 proc.

Niemal wszyscy uczestnicy ankiety zgodzili się, że powszechny dostęp do szybkiego internetu odgrywa

istotną rolę w wyrównywaniu szans rozwojowych polskiego społeczeństwa we wszystkich regionach kraju. Opinię taką wyraziło aż 97,56 proc. ankietowanych. Świadomość, że elementy infrastruktury telekomunikacyjnej nie mogą być objęte zakazami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ponieważ stanowią konstrukcje realizujące cel publiczny, również jest wśród samorządowców powszechna. Wiedzę na ten temat zadeklarowało ponad 86 proc. ankietowanych.

Kilka pytań w ankiecie odnosiło się bezpośrednio do rozbudowy sieci telekomunikacyjnych na poziomie gmin. Rolą tej części kwestionariusza było określenie poziomu wiedzy lokalnych władz na temat uwarunkowań rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej oraz tego, w jakim stopniu samorządowcy rozumieją znaczenie posiadania na swoim terenie elementów nowoczesnej sieci i wynikające z tego pozytywne konsekwencje dla cyfryzacji regionu – zarówno w kwestii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i biznesowego, jak również przestrzeni administracyjnej.

Dodatkowym aspektem ujętym w tej części badania były ewentualne protesty mieszkańców i próba oceny, w jakim stopniu samorządowcy są przygotowani do prowadzenia merytorycznego dialogu z lokalnymi społecznościami w celu zapobiegania i rozładowywania ewentualnych konfliktów związanych z obawami mieszkańców co do rozbudowy sieci telekomunikacyjnej.

Niemal dwie trzecie spośród ankietowanych samorządowców (61,33 proc.) spotkało się w ramach swojej pracy z koniecznością wydania decyzji administracyjnej dotyczącej budowy stacji bazowej, a nieco więcej niż co piąty (20,89 proc.) przyznał, że zdarzyło mu się wydać decyzję negatywną w tej sprawie. Najczęściej wskazywaną przez ankietowanych przyczyną wydania decyzji negatywnej były protesty mieszkańców.

Opór społeczny pojawiał się również często po wydaniu decyzji pozytywnej co do budowy stacji bazowej na terenie gminy. Aż co trzeci ankietowany samorządowiec (33,33 proc.) zetknął się z taką sytuacją. Jednak na kolejne pytanie, „czy prowadzony przez Panią/Pana urząd angażował się w wyjaśnienie sytuacji i próbował łagodzić spór?”, twierdząco odpowiedziała zaledwie nieco ponad jedna trzecia ankietowanych (35,56 proc.). Jedną z przyczyn takiej sytuacji można upatrywać w fakcie, że ponad połowa ankietowanych samorządowców (55,11 proc.) oceniło, że nie ma wystarczającego dostępu do materiałów edukacyjnych na temat inwestycji telekomunikacyjnych, które ułatwiłyby im prowadzenie dialogu z protestującymi mieszkańcami.

Ponad dwie trzecie ankietowanych samorządowców jest zdania, że wiedza o tym, że infrastruktura telekomunikacyjna zapewnia nie tylko łączność telefoniczną i komórkową, ale również umożliwia funkcjonowanie płatności bezgotówkowych, dostęp do telepracy i zdalnej nauki i wiele innych udogodnień związanych z cyfryzacją, jest powszechna wśród mieszkańców. Jednak co czwarty ankietowany jest przeciwnego zdania.

Prawie 70 proc. uczestników badania miało do czynienia ze skargami ze strony mieszkańców dotyczącymi braku zasięgu telefonii komórkowej lub problemami z dostępem do mobilnego internetu. Z drugiej jednak strony czterech na dziesięciu badanych (38,67 proc.) nie wiedziało, że do Urzędu Komunikacji Elektronicznej można kierować wnioski dotyczące potrzeby zwiększenia zasięgu sieci.

Najczęściej wskazywaną przez ankietowanych samorządowców przeszkodą w rozbudowie sieci były strach i obawy mieszkańców dotyczące negatywnego – ich zdaniem – wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie i życie. Takie zdaniem wyraziło 170 samorządowców. Drugą w kolejności przeszkodą jest brak dostępnych działek pod inwestycje (73 opinie). Badani wskazywali również na takie problemy jak małe zainteresowanie operatorów inwestycjami na terenach niskozurbanizowanych o rozproszonej zabudowie (43 odpowiedzi), opór i protesty mieszkańców (33 odpowiedzi). Dla 25 samorządowców rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej nie jest potrzebna. Ponadto ankietowani zwrócili uwagę na problem związany z brakiem środków finansowych (24 odpowiedzi) oraz brakiem wystarczającej wiedzy na temat funkcjonowania sieci telekomunikacyjnych i niską świadomość społeczeństwa w tym zakresie (23 odpowiedzi).